

BAZI KAVRAMLAR

- **EPİFİTOTİK (EPİPHYTOTİK):** BİTKİLERDE BİR HASTALIĞIN YAYGIN VE YIKICI BİR SALGINI. EPİDEMİK.
- **VERTİKAL DAYANIKLILIK:** BİTKİNİN ÖZEL PATOJENİK IRKLARA VEYA PATOTİPLERE KARŞI ÖZEL İŞLEV GÖREN DİRENÇLİLİK, IRKA ÖZGÜ DAYANIKLILIK. DİKEY DİRENÇLİLİK.
- **VİRÜLENS:** PATOJENİSİTE ÖLÇÜSÜ YA DA DERESESİ.
- **VİRÜLENT:** KUVVETLİ DERECEDE PATOJENİK.

BAZI KAVRAMLAR

- **HORİZANTAL DAYANIKLILIK:** BİR PATOJENİN TÜM IRKLARINA KARŞI EŞİT DURUMDA YAYGIN DİRENÇ GÖSTERME. YATAY DAYANIKLILIK. IRKA ÖZGÜ OLMAYAN DİRENÇLİLİK.
- **POLİETİK:** YAŞAMINI YA DA HASTALIK ÇEMBERİNİ TAMAMLAMAK İÇİN ÇOK YIL GEREKEN HASTALIKLARA POLİETİK DENİR.
- **POLİSİKLİK:** BİR YIL İÇERSİNDE ÇOK SAYIDA YAŞAM YA DA HASTALIK ÇEMBERİNİ TAMAMLAR.
- **MONOSİKLİK:** HER SEZON TEK BİR ÇEMBERE SAHİP.

BAZI KAVRAMLAR

- **İNOKULASYON:** ETMENİN TAŞINMASI SONUCUNDA KONUKÇUSU İLE BİRARAYA GELMESİDİR.
- **İNOKULUM:** ETMENİN BİR BİTKİDE HASTALIK OLUŞTURMA YETENEĞİNDEKİ VEYA KÜLTÜR ORTAMINDA ÜRETMEK AMACIYLA KULLANILAN HERHANGİ BİR MATERYALİDİR.
- **İNOKULUM POTANSİYELİ:** BELİRLİ BİR İNOKULUMUN HASTALIK YAPMA GÜCÜ VEYA ENERJİSİDİR. BU ENERJİ KONUKÇU DUYARLILIĞI, İNOKULUM KAYNAĞININ KONUKÇUDAN UZAKLIĞI, İNOKULUMUN NİCELİĞİ, PATOJENİN İNFEKSİYON YAPMA NİTELİĞİ VE ÇEVRENİN ETKİSİNE BAĞLI OLARAK DEĞİŞİR.

EPİDEMİLERİN GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN KONUKÇU KOŞULLARI

- **BELLİ KONUKÇU BİTKİLERİN BİRÇOK İÇ
VE DIŞ KOŞULLARI, BU KONUKÇULARI
KAPSAYAN EPİDEMİLERİN GELİŞİMİNDE
ÖNEMLİ BİR ROL OYNAR**

KONUKÇUNUN GENETİK DAYANIKLILIĞININ YA DA DUYARLILIĞININ DÜZEYİ

- VERTİKAL (DİKEY) DAYANIKLILIĞI SAHİP KONUKÇU BİTKİLER, ONLARDA YERLEŞECEK BİR PATOJENE İZİN VERMEZLER VE BÖYLECE EPİDEMİ GELİŞMEZ.

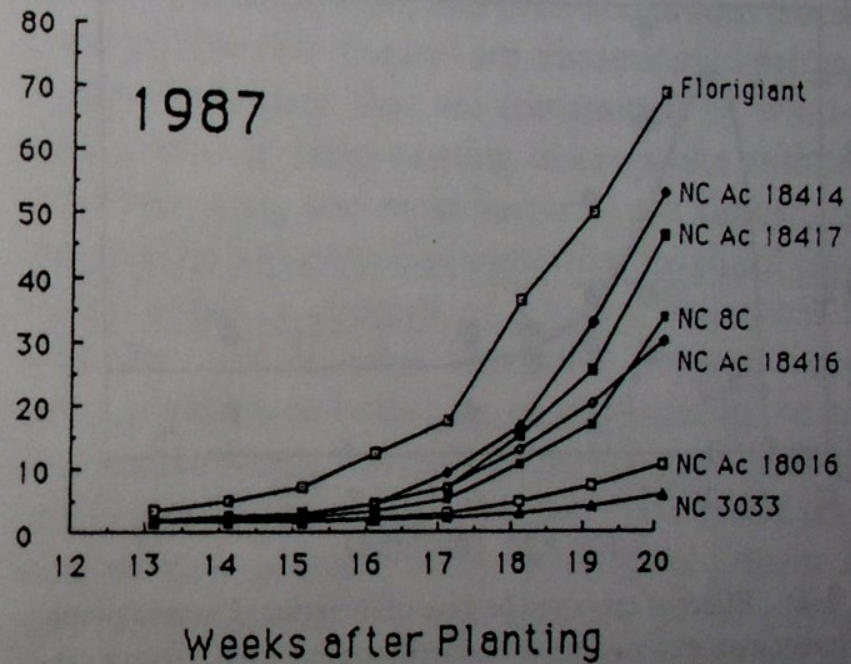
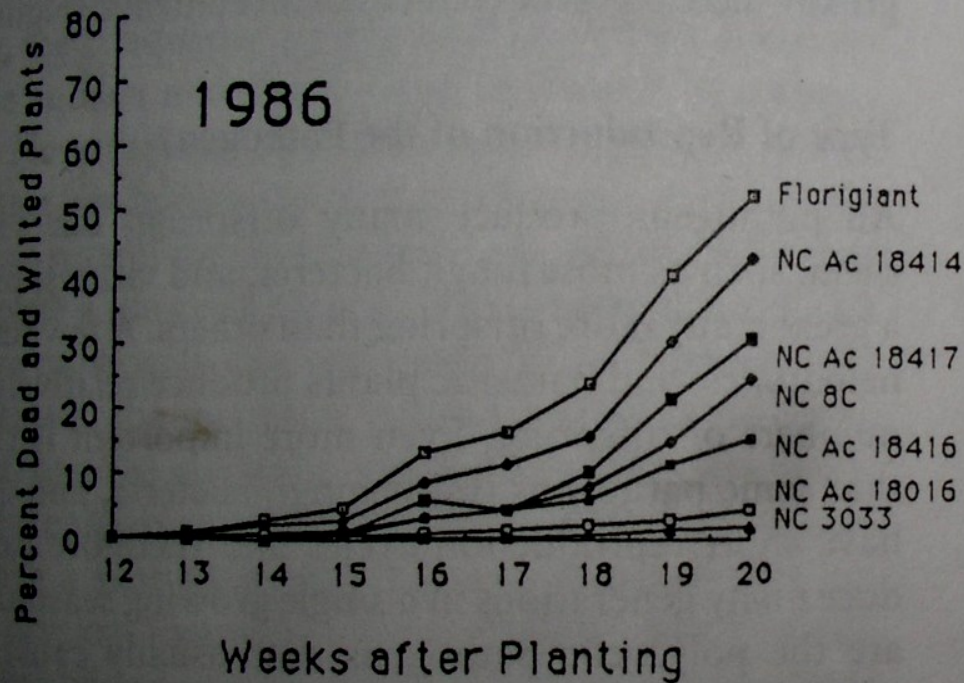

FIGURE 8-4 Development of *Cylindrocladium* black rot, caused by the fungus *C. crotalariae*, on susceptible (Florigiant), resistant (NC3033), and intermediate peanut varieties. The various genotypes maintain their resistance rankings in both years (1986, 1987) and at all inoculum density levels tested. [From Culbreath, Beute, and Campbell (1991), *Phytopathology* 81, 144-150.]

- **HORİZANTAL (YATAY) DAYANIKLILIK TAŞIYAN BİTKİLER İNFEKTE OLABİLİRLER,**
- **FAKAT, HASTALIK VE EPİDEMİNİN GELİŞME ORANI DAYANIKLILIK DÜZEYİNE VE ÇEVRE KOŞULLARINA BAĞLI OLARAK DEĞİŞİR.**
- **PATOJENLERE KARŞI DAYANIKLILIK GENLERİNDEN YOKSUN DUYARLI KONUKÇU BİTKİLER, YENİ İNFEKSİYONLARIN ORTAYA ÇIKMASI VE GELİŞMESİ İÇİN İDEAL BESİN (SUBTRATE) ORTAMI SAĞLARLAR.**
- **BÖYLECE, BİR VİRULENT PATOJEN VE UYGUN ÇEVRE VE DUYARLI KONUKÇUNUN OLDUĞU ORTAM HASTALIK EPİDEMİLERİNİN GELİŞMESİNE DESTEK SAĞLAR.**

KONUKÇU BİTKİLERİN GENETİK TEKDÜZELİĞİNİN (UNIFORMITY) DÜZEYİ

- GENİŞ ALANLARDA YETİŞTİRİLEN GENETİK UNIFORMİTEYE SAHİP BİTKİLERDE GENOMLARINA SALDIRABİLEN VE EPİDEMİYE NEDEN OLABİLEN YENİ BİR PATOJEN İRKİNİN ORTAYA ÇIKMA OLASILIĞI YÜKSEKTİR.
- BU DURUM (FENOMEN) TEKRARLANAN BİR ŞEKİLDE GÖZLEMLENEBİLİR,
- VİCTORİA YULAFLARINDA *Cochliobolus (Helminthosporium)* YANIKLIĞI, MISIRLARDA GÜNEY MISIR YAPRAK YANIKLIĞINDA OLDUĞU GİBİ.

GENETİK UNIFORMİTİNİN BENZER SONUÇLARI AÇISINDAN;

- EPİDEMİK GELİŞME GENELLİKLE VEJETATİF OLARAK ÜRETİLEN ÜRÜNLERDE EN YÜKSEK ORANLARDA,
- KENDİNE DÖLLENEN ÜRÜNLERDE ORTA ORANLARDA
- ÇAPRAZ DÖLLENEN ÜRÜNLERDE EN DÜŞÜK ORANLARDA ORTAYA ÇIKAR.
- BU, NİÇİN ÇOĞU EPİDEMİNİN ÇEŞİTLİ GENETİK YAPILARDAN OLUŞAN BİTKİLERİN KARIŞIK OLDUĞU DOĞAL POPULASYONLARDA DAHA YAVAŞ GELİŞTİĞİNİ AÇIKLAMAKTADIR.